

Oprecht verhael vande gheluckighe ...

Tryck // / I25 B I4 c Br. 1635 Verhaal

Tillkomstår 1635
Digitaliserad år 2019

1635

OPRECHT VERHAEL

Wande

sluit.
Aedel.
Polit.
(Pr.)

Gheluckighe ende wonderlijcke

VERLOSSINGHE

Der Spaensche Heeren

Wt de Ghevanghenisse

van MAESTRICHT,

Gheschiedt tusschen den 13. ende 14. Nouember.

TANTWERPEN,

By Martinus Sinnart / in de Hooghstraet / in de Sont
Hoep / recht tegen ouer de clepne Peeter-Pots-straet.

M. D C. X X X V.

Met Gratie ende Priuilegie.

OPRECHT VERHAEL

Vande

Gheluckighe ende wonderlijcke
 VERLOSSINGHE
 Der Spaensche Heeren

wt de Ghevanghenisse van MAESTRICHT.

Ne dat een deel vanden Legher des
 Konighs van Spaiguen in de
 voorszeden Maendt van Mey des
 jaers 1633. in't Graefschap van Na-
 men eenige nederlage geleden had-
 de vande Francoisen/ die welcke vijf
 tegen een starch waren/ is gebeurt/
 dat onder andere by de selue ghe-
 vanghen zyn/

Syne Excellentie Don Emanuel,
 Graet van Feria, Maistre de Camp
 Generael ouer d'Armeey
 vanden Prince Thomas, Souuerneur van het Casteel van
 Antwerpen/ &c.

Syne Doorzuchtigheyt/ Don Caerles van Oostenrijck, sone van
 den Hertsch- Hertogh Maximiliaen, zijnde gheweest den
 broeder vanden teghentwoordigen Keyser Ferdinandus II.
 Hooghduytsch.

Den Marquis de Sfondrato, Italiaen.

Don Alonso de Ladron, Maistre de Camp, Spaignaert.

Den Colonel Bruns, Engels-man.

Laurent Piritz van Tabora }
 Franciscus van Tabora } Sonen vanden Graef van S. Jan
 de la Pesquera, Portugiesen.

Don Barnabé de Antoniano ende Salazar, Spaignaert.

Ende vijf Dienaeren.

De Francoisen/ hun in dese victorie seer verhooghbeer-
 digende/ hebben dese Heeren een poosken tijts by hun in den
 Te

leggher ghehouden / maer willende met de Hollanders vol-
 brengen de conqueste van Zabandt en d'andere Provincien
 (welcke nochtans tot hunne schande en infamie mislucht is)
 hebben de selue ghebrocht binnen Maestricht / ende aldaer
 gelet in vier verscheyde Camers in't huys der Commande-
 rye van de Duytsche Heeren / welke Camers eensdeels om
 leegh stonden / eensdeels om hoogh. In de eerste leeghe Ca-
 mer was Don Caerles / in de tweede den Heere Graef de
 Feria: neffens de Camer van den Graef was Don Barna-
 be / ende een weynigh ter syden af in een kleyn Camer-
 ken was den Colonel Bruns. Om hoogh op de rechte hant
 waren de dienaren / op de lincke handt den Marquis Sfon-
 dzato ende de ghebroeders de Tabora / ende binnen een an-
 der kleyn Camerken was Don Alonso de Ladron. Aen de
 deure vande Camer van Don Caerles stont een sentinelle / die
 syn aensicht ghe dirighlyck hadde nae syn bedde / ende in ee-
 nen boorzale was een corps de garde van ontrent viertigh
 soldaten / met eenen Lieutenant oft Alferz. In den dagh
 stonden dry sentinellen / d'een aen den hof / d'ander aen de
 poozte vande Commanderye / ende de derde aen de deure / soo
 gheseydt is / van de Camer van Don Caerles: in den nacht
 stonden acht sentinellen / twee inden hof / een aen het ven-
 ster van de Camer daer den Colonel Bruns in was / twee in
 de stracte loopende nae de Commanderye / een aen de poozte
 vande Commanderye / een aen de wapenen / ende een aen
 de keuken. Niemandt en mocht wt syn Camer gaen / dan
 nae de Nisse ende in den hof / altydts gheconuoyeert zynde
 van eenighe soldaten. Aen Don Barnabe was vergunt te
 mogen gaen door de Stadt / ende Don Caerles hadde liber-
 teyt om de geheele Commanderye door te wandelen ; ende
 de knechten mochten gaen daer sy van hunne meesters ghes-
 sonden wierden.

Het was nu seer nae vier maenden geleden / dat dese Hee-
 ren ghebanghen hadden gheweest / ende daer was noch
 luttel apparentie om booz eenigh redelyck rantsoen te mo-
 ghen los gaen : ende stiet / ter bequamer ghelegheuyt
 quam sekeren persoon by Don Caerles / hem verscheyden
 saecken aendienende / ende onder andere oock eenighe ma-
 nierē om de gebangene Heeren wt te helpen / differente mid-
 delen voorstellende om wt de ghebanghenisse te outcomen .
 Ende om de selue te bequamer in't werck te legghen / seyde

hy/ dat men de sleutels vande Kercke moefte sien te kryggen.
 Om de selue dan te hebben/ heeft Don Caerles aenghespro-
 ken sekerere andere persoon/ braghende/ oft hy hem dienen
 wilde; den welcken sulchs arcordeerende/ heeft Don Caerles
 tot hem gheseydt/ dat hy synen dienst van doen hadde in se-
 kere ghe wichtighe saecke. Den welcken dit anderwerf ghe-
 aduopeert heeft: waer ouer Don Caerles hem ghebraeght
 heeft nae de boorzeyde sleutels. Hy andtwoorde/ dat hem
 sulchs onmogelijck was te doen/ mits dat de selue opghello-
 ten waren in sekerere kisse binnen de Kercke/ ende dat ghee-
 nen raedt en was om daer aen te gheraecken/ dan by midde
 van sekeren sleutel/ den welcken altyts ouer hem was dra-
 ghende sekeren Officier; maer dat de selue sleutels alle
 mozghen ghelanght wierden/ om de poorte van de Kercke
 open te doen. Wel aen/ seyde Don Caerles/ ick weet goeden
 raedt: ende heeft hem berout/ dat men de sleutels/ als sy
 des morgens geleuert wierden om de Kercke open te doen/
 by hem brenghen soude: ende de sleutels by Don Caerles
 gebzocht zijnde/ heeft hy de selue in wachs doen afzuckē/ en
 heeft de soymen daer van ghegeuen aen den Marquis Sfon-
 drato/ die de selue door een van sijne knechten ghesonden
 heeft aen sekeren vriendt/ om te gheuen aen sekerere persoon/
 de welke daer mede ghegaen is naer het landt van Turck/
 om de sleutels aldaer te doen nae-maecken. Ter wylē dat
 de sleutels ghemaect wierden/ hebben den Heere Graef de
 Peria ende den Marquis Sfondrato r'samen gheraemt/
 waer langhs dat men wtgaen soude. Vele middelen hebben
 hun ghepresenteert/ ende onder andere / dat sy hun soudē
 met coorden laten langhs de beste afrissen: ende terfsonde
 heeft sekeren vriendt de coorden gecocht ende veerdigh ge-
 maect. Ondertusschen quamen de sleutels/ van de welke/
 soo sy geproeft wierden/ niet eenen open en dede. Don Caer-
 les dan met den Marquis Sfondrato hebben daer raedt toe
 gheschaft/ de selue met ysere bijlen soo wel accommoderen-
 de/ dat sy ten lesten hun werck ghedaen/ ende de deuren ge-
 opent hebben. Maer daer was noch een ander obstakel van
 sekeren muer/ de welke was belettende/ dat sy niet en cou-
 den aen de boorzeyde deuren geraecken. Om dan door desen
 muer te breken/ hebben sy doen eenighe bequame ysere in-
 strumēten comen; ende ondertusschen heeft Don Caerles
 alle wtgangen vande Commanderye pertinentelijck ghere-

cognosceert / daer hy nu soo seker af was / dat hy hem be-
 mat in't midden bande grootste duyfstermissen syne medege-
 vanghene wt te brenghen tot op de straete. Den Marquis
 Sfondrato was besigh met het gat in den muer te maken
 in syne schoutwe: ende om dat daer niemant eenigh achter-
 dencken hebben en soude/ soo heeft hy altyts de steenen soo
 aerdighlyck wederom op malcanderen en by een geboeght/
 nat niemant vanden byant het minste heeft conuen merckē.
 Den Heere Graef/den Marquis Sfondrato ende Don Bar-
 nabe hebben wederom raedt gehouden/ hoe sy ouer de straten
 van de Stadt geraecken souden: ende sulcks aen den Sou-
 verneur van het fort Auaigne ghecommuniceert hebbende/
 heeft hen de selue doen seggen/dat daer sekere opene plaetse
 was/ seer bequaem om daer langhs wt te geraecken. Ende
 niet all een dit: maer hy heeft noch gesonden sekeren getrou-
 wen persoon/de welcke by der nacht langhs daer inde Stadt
 gecomen zynde/gesproken heeft sekeren vziendt vande ghe-
 vangene Heeren/ de welcke ondertusschen maecte kennisse
 te kryghen aen de knechts van den Hertogh van Bouillon/
 met de welcke hy (sy lieden nochtans niet van de saecke wet-
 tende) eenige reysen ouer de besten gewandelt / en de plaetse
 van den boorz. Gouverneur aenghedient zynde/wel bester
 heeft / rapporterende aen den Heere Graef al het ghene hy
 gesien hadde/ de welcke resoluerte eenen anderen persoon
 by der nacht daer henen te seyn den/ om de plaetse wel af te
 mercken. Desen is Sondaeghs snachts met sekeren anderen
 daer henen gegaen/ ende beyde zyn sy den seluen nacht daer
 langhs wtgegaen ende wederom ingecomen/ aen den Hee-
 re Graef rapport doende/dat dien wtganch seker was/ende
 dat anders geen perikel en was / als dat henlicden langhs
 de Stadt gaende/by ausrure eenige patroellte mochte te ge-
 moete comen. Op dit rapport is eendzachtelyck ghesloten/het
 stuck den naestromende Saterdag te bestaen. Niet te min/
 om dat alle dingen veerdigh ende ghereedt waren om wt te
 gaen/soo hebben de twee ghebroeders van Tabora aen den
 Heere Graef geseyt/ dat/aengesien nu alle saecken clær wa-
 ren/ men met den alder eerste moeste doorgaen; en hy aldiert
 mogelyck het stuck misluchte/ dat cleyne swarighydt was/
 een paer dagen broegher in nauwere bewaringe ghestelt te
 worden. Dese woorden hebben soo vele gewerckt by den Hee-
 re Graef/ dat hy resolutie genomē heeft/op den naestromen

den Dinsdagh het stuck t'aenueerden. Ondertusschen heeft Don Barnabe alle de straetgens ende syde-weghen van de Stadt seer wel doozkeken ende leeren kennen; ende op den voorseyden Dinsdagh s'auonts is 't gat vande muer teene-mael doozghebroken/soo groot zyn de/ dat een mensch cruy-pende gemakelijck daer door conde. Dit gat heeft groo-ten arbeidt ende moeyte gecost/ mits dat den muer dick was hier voeten en eenen haluen/ ende oock den wortel soo hart/ dat men dien nauwelijcks met messen breeken conde/ maer boozders daer toe gebuycken moeste/soo dat het acht dagen langh aengelopen is/ eer 't gat teenemael volmaecht was.

Den Dinsdagh was nu gepassert/ en de Heeren hadden hun auondtmael al gehouden/ en sy hebben hun begonst ge-credt te maken tot de reyse/ hebbende aenghetrocken groue ende dicke neder-roussens die hen op de schoenen toe hingē. Don Caerles/ de welcke/ soo gesept is/ in de alder-eerste Ca-mer sloop/ ende ouer sulcks altyts was in 't gesicht vande sen-tinelle/ heeft/ ten eynde men geen quaet vermoeden van hem hebben en soude/ dit stratageme ghebuyckt. Hy heeft hem ontleedt/ soo hy ge-woon was te doen/ ende heeft den hoeck van synen hoost-peulinck gebondē dat hy het fatsoen hadde van eens menschen hoost; heeft daer boozts syn slaepmits op gheset/ ende den hoostpeulinck in syn plaetse in het bedde gelept. Als hy nu seer nae teenemael ontleedt was/ is hy by de sentinelle gegaen/ vragende wat de glocke hadde: die hem geantwoort heeft/ dat het thien uren was/ met eenen syn ooggen op Don Caerles slaende; en siende dat hy teenemael ont-cleet was/ en heeft geen achterdencken gehat. Ondertusschē dat dit geschiede/ heeft yemant de cleederen van Don Caerles inde Camer vanden Heere Graef gebzagen/ en alle d'andere gebangene Heeren quamē inde Camer van Don Caerles/ ge-rucht makende/ hem quansups quellēde dat het al te boozgh was om soo slapen te gaen: sulcks dat de sentinelle/ niet ter werelt merckende/ hem omgekeert heeft nae 't corps de gar-de: welck gedaen zynde/ is Don Caerles gellopē inde Camer vanden Heere Graef/ en heeft hem aldaer wederom gecleet/ en daer nae dzy en dzy vā syne mede gebangene dooz't booz-sepde gat wtgebozcht tot inde Kercke; (eerst het geheel hups wel doozkeke hebbende) al waer hy de selue lateude/ dzy an-dere gehaelt heeft/ tot dat sy al by een warē. Ten thwelf uren heeft hy den Heere Graef oock gehaelt ende inde Kercke ge-bzocht

brocht/ alwaer sy voort 't H. Sacrament knielende/ om de hul-
 pe en assistentie van Godt almachtigh ghebeden hebben: en
 zyn alsoo/ door beleyt van Don Caerles/ gecomen tot op de
 straet: alwaer sy hun in twee troupe verdeplende/ onder be-
 leyt van Don Garnabe boozts gegaen zyn. Hebbende ge-
 passeert S. Antonis Kercke/ heeft yemant van't Corps de
 garde een musquet gelost/ waer op terstont alle d'andere sol-
 datē in wapen geraecten. Den Heere Graef en syne Com-
 paignons waren seer verschrikt/ meynende dat sy verraden
 ende ontdeckt waren: maer dit was door de hulpe Godts een
 ydele vreesse/ want dien scheut en was tot gheenen anderen
 eynde gedaen/ als om de soldatē wacker en veerdigh te hou-
 dē/ mits dat dien nacht heel duyster was/ en den wint starck
 waeyde. De Heerē dan zyn boozts gegaen/ passerēde al langs
 de clepue syde-straetgens/ mydēde de groote en periculeuse.
 Eens is hen licht in een cleyn straetgen tegen gecomen/ wes-
 haluen sy genootsaecht wierden te passeren door een groote
 strate tot nae de P. P. Cappucinē/ van daer nae 't Stadthuis/
 van daer nae S. Seruaes-merckt/ en soo boozts tot aen de
 Kinderbroeders. Onder wegen hebben sy tweemaal geren-
 contreert de patroellie/ zyn doch mits de hulpe Godts en het
 wys beleyd van Don Garnabe/ (die hen soo wel heeft weten
 te leyden/ dat sy gheen quaet rencontre gekregē en hebben)
 ten lesten gecomen tot aen de trappen/ waer langhs men af-
 gaet in de riviere Jeker. By zyn daer allegader afgegaen/
 en van daer tot aen den meulen (een scheut weeghs van 200.
 passen) was het water diep tot aen hun middel/ van daer tot
 aen de palissaden was het diep tot aen de hallen.

Zynde de Heeren nu door het water ghegaen tot aen de
 palissaden/ hebben sy daer ontrent een quartier ure getwacht
 tot dat den Heere Graef by hun quam; want daer en stont
 gheen sentinelle/ ende soo en was oock gheen perijckel van
 ontdeckt te worden. De palissaden nu te passeren/ was van
 noode met het hoost onder het water te duychelen; het
 welck sy oock alsoo gedaen hebben. De eerste palissade was
 van ijser/ ende de tweede van hout. Daer onder door gepas-
 seert zynde/ zyn sy door het water boozts gegaen heel dicht
 neffens de beste/ de welke oock vol sentinellen stont/ hoe-
 wel niemandt van hun allen yet gemerckt heeft/ daer noch-
 tans de Heeren wel ronden hooren de Ronde langhs de
 beste passeren. Ten lesten zyn sy allegader gheluckighlyck
 ende

Hispanica.

ende boozspoedelijck wt het water gegaeu/ende hebben hun-
 nen wegh ghenomen naer het Hays van den Graef de la
 Motterie / alwaer hen den Gouverneur van Auaigne met
 200. vierroers was verwachtede. Eer sy daer geraecken
 conden/ is den Heere Graef mits de dyp sternisse te seer ter
 syden wtgheweken nae de rechte handt teghen S. Peeters
 bergh/ soo dat hy tot dese soldaten niet gecomen en is. Don
 Caerles was te seer op de lincke handt wtgheweken / ende
 Don Alonso Ladron en conde de andere niet volghen/ eens-
 deels om synen ouderdom/ eensdeels om dat hy daeghs te
 bozen de cortse ghadt hadde. De andere zyn tot by den booz-
 seyden Gouverneur geraeckt. Den Heere Graef ende Don
 Barnabe zyn in't beldt herwaerts ende derwaerts gedoolt/
 sonder yemanden te rencontreren / tot dat den dagh aen-
 quam/als wanneer den Heere Graef hem verberghde in een
 hol / hem met synen mantel deckende/ Don Barnabe naer
 het fort van Auaigne gesonden hebbende/ om conbop booz
 hem te haelen/ ende is alsoo in het fort ghecomen ten thien
 uren/ ende in syn comste heeft men dyp mael al het gheschut
 ghelost. Don Caerles alleen naer het fort gaende/ heeft on-
 der weghen gebonden een persoone hier bouen ghementio-
 neert/opgehouden zynde van dyp Nachtegalers / waer van
 twee waren ouerloopers van Maestricht/ende een van Ar-
 genteau. Don Caerles braeghde desen persoon wat hy daer
 dede: die hem seyde/ dat hy van dese dyp ghebaengen was.
 Terstondts hebben dese rabautwen oock aenghetast den per-
 soon van Don Caerles/ hem een carabyn op syn bozst setten-
 de/ ende alsoo rantsoen eysschende. Ondertusschen quam
 Don Barnabe daer by/aen wien Don Caerles seyde/dat hy
 soude de tydinge op't fort dragen/ dat hy daer opgehouden
 wierde. En siet/seyde Don Barnabe/daer is ons volck al:
 welck de Nachtegalers hoorende / zyn gaen loopen/ Don
 Caerles met den anderen persoon verlatende: ende aldus is
 Don Caerles ten lesten ten half-ure thien op't fort gecomen/
 ende Don Alonso Ladron sachter noens tusschen twee ende
 dyp uren: soo dat dese Heeren allegader gelinckighlijck ende
 met gesontheyt ontcomen zyn/ hebbende met een practijcke/
 weerdigh om in eeuwige memorie ghestelt te worden/ hun-
 ne vijanden gheabuseert.